

KAPİTALİZM ÇÖKÜYOR MU?

Aydınlık Gazetesi, 12 Kasım 2011

Yıldırım Koç

Son günlerde ABD, Avrupa ve Asya borsaları büyük düşüşler yaşıyor. Yunanistan'dan sonra İtalya'da da büyük sorunlar var. Kapitalizm çöküyor mu?

Bugün yaşanan kapitalizmin üçüncü küresel krizidir.

İlk küresel kriz nedense Türkiye'de pek bilinmiyor. 1873-1896 döneminde 23 yıllık bir kriz yaşandı. 1873 öncesinde de ekonominin devresel hareketinden kaynaklanan krizler vardı. Ancak kapitalist dünyanın hemen hemen tümünü saran ilk küresel kriz 1873 yılında patladı; iniş çıkışlarla 23 yıl sürdü. İlk başlarda buna "Büyük Buhran" adı verilmişti. Ancak 1929 yılında patlayan ikinci küresel krizin etkileri o kadar büyük oldu ki, iktisat tarihinde ilk küresel krizin adı "Uzun Buhran" olarak değiştirildi.

Kapitalizm, ilk küresel krizini emperyalist yayılcılıkla aştı.

1875 yılında Afrika'nın onda birinden az bir bölümü Avrupa ülkelerinin sömürgesiydi. Yirmi yıl sonra, 1895 yılında, Afrika'nın yalnızca onda biri sömürgeleştirilmemişti.

1880-1914 döneminde Avrupa ve Amerika kıtalarının dışındaki bölgeler, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika, ABD ve Japonya'nın doğrudan yönetimi veya dolaylı siyasi hakimiyeti altına sokularak paylaşıldı. Afrika'nın tümü İngiliz, Fransız, Alman, Belçika, Portekiz ve kısmen de İspanyol sömürgesine dönüştürüldü. 1876 ile 1915 yılları arasında dünya yüzölçümünün yaklaşık dörtte biri, yarım düzine devlet tarafından paylaşıldı.

İngiltere, tarihin en büyük sömürgeci imparatorluklarındandı. 1871 ile 1900 yılları arasında İngiliz emperyalistleri 12 milyon kilometrekare araziye sömürgeleştirdi ve bu topraklardaki 66 milyon insanı köleleştirdi. 1914 yılında İngiltere'nin nüfusu 46,5 milyondur. İngiliz sömürgelerinde yaşayan nüfus ise 1876 yılında 251,9 milyon iken, 1914 yılında 393,5 milyona yükselmişti. 1924 yılında İngiltere'nin kendi toprakları 151 bin kilometre kare iken, sömürgeleri 34 milyon 910 bin kilometre kareydi. Aynı yıl, İngiltere nüfusu 45,5 milyon iken, sömürgelerinin nüfusu 403,6 milyondur.

Fransa'nın sömürgeleştirdiği alan 3,5 milyon mil kare ve 26 milyon kişiydi. 1914 yılında Fransa'nın nüfusu 39,6 milyondur. Fransız sömürgelerinde yaşayan nüfus 1876 yılında 6,0 milyon iken, 1914 yılında 55,5 milyona çıkmıştı.

Almanya'nın 1876 yılında sömürgesi yoktu. 1900'lü yılların başlarında Almanya'nın sömürgelerinin toplam alanı yaklaşık 2,5 milyon kilometre kareyi (Türkiye'nin 3 katı), bu bölgelerin toplam nüfusu ise 14,7 milyonu bulmuştu. Almanya, sömürgelerin arazisi ve nüfusu bakımından, İngiltere ve Fransa'dan sonra, üçüncülük için Belçika ile yarışyordu.

Kapitalizm, birinci küresel krizinde yıkılmadı.

Kapitalizmin ikinci küresel krizi 1929 Büyük Buhranı ile başladı. İkinci Dünya Savaşı ve ardından yaşanan yeni-sömürgecilikle aşıldı.

Bugün yaşadığımız ise kapitalizmin üçüncü küresel krizi. Kapitalizm, bu krizi de aşmak için araçlar geliştirmeye çalışacak.

Kapitalizm ne buhranlar gördü geçirdi. Kapitalizmi yıkmazsanız kapitalizm kendiliğinden çökmez.

Kapitalizmi yıkmak ise, kapitalizmin insanlık için yarattığı cehennemden kurtulmaktan başka çaresi kalmayanların, kapitalizmi yıkmak ve onun yerine insanın insanı sömürmediği, üretim araçlarının ortak mülkiyette olduğu, kimsenin kimseye kulluk, kölelik etmediği özgürlükçü ve eşitlikçi bir dünya yaratmak isteyenlerin siyasal örgütlenmesinin önderliğinde vereceği mücadeleye bağlıdır.

Kapitalizmin üçüncü küresel krizinin yarattığı sorunlar tabii ki önemlidir; ancak kapitalizmden kurtulmak için yeterli değildir.

Kapitalizmin ve emperyalizmin kendiliğinden çöküşünü beklemeyelim; kapitalizmi ve emperyalizmi çöktürmek için mücadele edelim.